

1/2015 Sofia

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON ASIAKASLEHTI
HELSINGFORS STADSMUSEUMS KUNDTIDNING

Kaupungin soivat muistot

Helsinkiläiset ja musiikki näyttelyn aiheena

Lasihelmiä ja villakirjailuja

Senaatintorin hautojen vaatimaton ylellisyyys

Du är ditt eget brand

Är brand fortfarande en svordom i museerna?

10

Arkeologinen sarjakuva-albumi Helsinki ennen Helsinkiä kertoo eloisasti

1500–1600-lukujen helsinkiläisistä ja Vanhankaupungin kaivauksista. Savipiippuja polteltiin Vantaanjoen suulla 1610-luvulta lähtien.

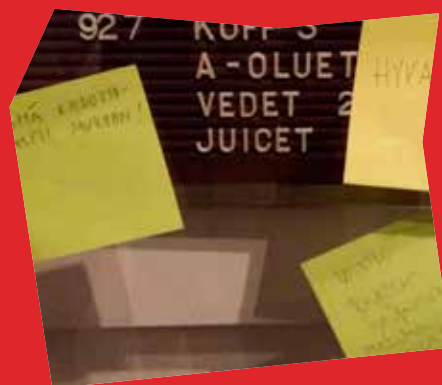
Piirros: Jaana Mellanen

15

Vuonna 2015 tulee 150 vuotta Jean Sibeliuksen syntymästä, minkä kunniaksi Hämeenlinnan, Loviisan, Helsingin, Tuusulan ja Järvenpään museot ovat koonneet säveltäjän vaiheet matkailureitiksi.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo / Daniel Nyblin 1900

16

Tarralaputkin otetaan avuksi, kun Uutta kaupunginmuseota suunnitellaan yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Uuden museon rakentumista voi seurata muun muassa lukemalla blogia.

Kuva: Helsingin kaupunginmuseo / Pirkko Madetoja

- 04 Syksy Pikkulauantaisaunan löylyissä
- 06 Kaupungin soivat muistot
- 10 Helsinki ennen Helsinkiä
- 12 Lasihelmiä ja villakirjailuja hautojen hienouksina
- 15 Museo valokeilassa
- 16 Ilta museossa | Du är ditt eget brand
- 19 Tutkijan työpöydältä
- 20 Uutisia
- 22 Brief in English
- 23 Tapahtumakalenteri tammi–elokuu 2015
- 24 Museot ja näyttelyt

Kiitos kannustaa

Marraskuun lopussa päättynyt *Rasvaletti*-näyttely ylsi museon uuteen kävijäennätykseen: vuoden aikana näyttelyssä vieraili yli 100 000 ihmistä. Suosion salaisuutta on pohdittu museossa. 1950-luku kuuluu vastikään eläkkeelle ehtineiden suurten ikäluokkien kokemuspäiriin, joten innokkaita muistelijoina kävi runsaasti, mutta nuorempiakin populaarikulttuurin mytologisoima 50-luku kiehtoi.

Vanhoista valokuvista nauttiminen ei vaadi paljon pohjatietoja tai taiteentuntemusta, ja valokuva välittää tietoa nopeasti ja elämyksellisesti ilman pitkien tekstien lukemista. Tunnistettavat paikat ja ilmiöt toivat näyttelyn lähelle katsojaa.

Ilahduttavinta oli nähdä, miten kävijät jakoivat ajatuksiaan jopa ventovieraiden kanssa. Näyttelysalit täyttyivät puheensorinasta, muisteluksista ja naurunpyrskähdyksistä. Ilo, jaetut elämykset ja tyytyväiset asiakkaat kantoivat Rasvaletin kävijäennätykseen.

Meillä on museotyössä vielä paljon opittavaa ja kehitettävää, mutta jotain olemme siis jo tehneet oikein. Viime syksynä kaupunginmuseo sai Historiska Föreningens myöntämän Gösta Mickwitz -palkinnon. Perustelujen

mukaan olemme onnistuneet jakamaan tietoa Helsingin historiasta monipuolisella ja kekseliäällä tavalla. Museon palvelut, näyttelyt ja kokoelmat ovat helposti yleisön saatavilla. Kiitosta tuli myös kokoelmien näkyvyyden ja saavutettavuuden lisäämisestä sekä painetuin että sähköisin julkaisuin.

Kaupunginmuseon panostusta museopedagogiaan pidettiin Suomessa esikuvallisena. Innostavaa oli myös kuulla, että ”museosta ja sen henkilökunnasta välittyy kutsuva avoimuus niin kaupunkilaisia kuin kaupungissa vieraileviakin kohtaan”. Se tuntui hyvältä, koska juuri sen eteen teemme työtä päivittäin.

Haluamme rakentaa erottuvaa, helposti lähestyttävää ja tunteita herättävää kaupunginmuseota. Kiitos kaikille teille asiakkaillemme, jotka kannustatte palautteellanne meitä jatkamaan tällä tiellä!

Tiina Merisalo
museonjohtaja

Ett tack uppmuntrar

Utsällningen *Brylcreem* som stängdes i slutet av november blev ett nytt publikrekord för museet: under året besökte över 100 000 personer utställningen. I museet har man funderat över varför den blev så populär. 1950-talet är ett årtionde som är välbekant för de stora åldersgrupper som nu uppnått pensionsåldern, vilket betyder att det fanns rikligt med besökare som minns den tiden, men även yngre fascinerades av ett 50-tal som har mytologiserats i populärkulturen.

Det kräver inte mycket bakgrundsinformation eller konstskänedom för att njuta av gamla foton och ett fotografi förmedlar snabbt och upplevelserikt information utan att man behöver läsa långa texter. Platser och fenomen som man kände igen förde utställningen nära besökaren.

Det roligaste var att se hur besökarna delade sina tankar med till och med helt främmande människor. Utställningslokalerna fylldes av sorl, minnesbilder och människor som brast ut i skratt. Glädje, delade upplevelser och nöjda kunder bidrog till att *Brylcreem* uppnådde publikrekord.

Det finns ännu mycket inom museiarbetet som vi måste lära oss och utveckla, men något har vi åtminstone gjort

rätt. Förra hösten fick stadsmuseet Gösta Mickwitz-priset som beviljas av Historiska Föreningen. Enligt motiveringarna har vi lyckats förmedla information om Helsingfors historia på ett mångsidigt och fyndigt sätt. Museets tjänster, utställningarna och samlingarna är lättillgängliga för publiken. Vi fick även tack för samlingarnas synlighet och ökad tillgänglighet via både tryckta och elektroniska publikationer.

Man ansåg även att stadsmuseets satsning på museipedagogik är föredömlig i Finland. Det var även uppmuntrande att höra att ”museet och de anställda utstrålar en inbjudande öppenhet, både mot stadsbor som mot besökare i staden”. Det kändes bra eftersom det är något vi arbetar för varje dag.

Vi vill bygga upp ett stadsmuseum som skiljer sig från mängden, är lättillgängligt och väcker känslor. Tack till alla besökare som med er respons uppmuntrade oss att fortsätta på samma väg!

Tiina Merisalo
museidirektör

Uudenlaista
museotyötä:
absurdia provoa
osallisuuden
twistillä!

SYKSY Pikkulauantaisaunan LÖYLYISSÄ

TEKSTI: SAULI SEPPÄLÄ, MUSEOLEHTORI

Elokuun 2014 lopussa polkaistiin Helsingin kaupunginmuseossa käyntiin kokeilu, jossa kahdentoista vapaaehtoisen kaupunkilaisen tehtävänä oli suunnitella museon valokuvakokoelmia apuna käyttäen tunteita herättävä kokonaisuus. Näyttelyprojektista saatuja kokemuksia hyödynnetään tulevan Uuden kaupunginmuseon suunnittelussa. Suunnitteluryhmän rekrytointin kohteeksi valittiin yksi Uuden kaupunginmuseon tähti-asiakasryhmistä: urbaani, ennakkoluuloton ja aktiivinen aikuinen.

Museo ryhmätyön mahdollistajana

Työryhmään ilmoittautui yli 60 vapaaehtoista, joista tusina pääsi tähän ensikokeiluun. Suunnitteluun varattiin kaksi tuntia viikossa syyskuun puolivälistä marraskuun

loppuun. Tämän jälkeen työryhmä teki lopulliset päätökset keinoista, ratkaisuksista ja vaihtoehdoista. Pikaiset tapaamiset ja projektin tiukka aikataulu vaativat sitoutumista kaikilta osapuolilta.

Asiakkaiden osallistamisen lähtökohtina ovat heidän tarpeensa, päämääränsä ja ideansa. Uudenlaisia museopalveluita on helpompi kehittää, kun niiden käyttäjät ovat alusta asti mukana. Museon henkilökunnan tehtävänä on olla ryhmän tukena, mutta ohjat ovat tiukasti ryhmäläisten käsissä. Osallistava näyttelyprojekti vaatii toisenlaista ajattelua, osaamista ja asiantuntijuutta.

Tässä tapauksessa museon tavoitteena on löytää keinoja ryhmäläisten suunnittelutyön helpottamiseksi. Kokonaisuutena tarkastellaan sitä, miten ihmiset työskentelevät yhdessä. Museon henkilökunnalta vaaditaan

OK 2

Osallistujat ovat pitäneet tämänkaltaista yhdessä tekemistä hyvänä ideana. Päälimmäiseksi on noussut esiin mahdollisuus päästä vaikuttamaan siihen, mitä ja minkälaista toimintaa Helsingissä tapahtuu tai tehdään. Museolaisille tämä on avannut aivan uudenlaisia näkökulmia omaan työhön.

Lyhtysali, Helsingin kaupunginmuseo, Sofiankatu 4
Auki 23.1.–30.4.2015 ma–pe klo 9–17, to klo 9–19,
la–su klo 11–17. Vapaa pääsy.

Kuuntele
kappelin holvien
kaikuja,
salongin sulosointuja
ja bändikellarin
jytettä!

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / IVAN TIMIRASEW

Kaupungin soivat muistot

Musiikkia!-näyttelyssä musiikin harrastajat ja kuuntelijat pääsevät kerrankin etualalle. Espan lavalla soittaa Aleksei Apostolin johtama Helsingin torvisoittokunta vuonna 1914.

TEKSTI: JERE JÄPPINEN, TUTKIJAA

Hakasalmen huvilan uudessa Musiikkia!-näyttelyssä soitto, laulu ja tanssi herättävät muistoja ja avaavat korvat Helsingin moniääniselle sävelmaailmalle ennen ja nyt.

Miten on ylipäättään mahdollista kertoa musiikista museossa? Miten luoda näyttely pian hiipuvista sävelistä, hetken värähtelevistä kielistä, keveästi ohi liitävistä askelistä? Miten kuvata esinein ja kuvin musiikin ihmisissä paisuttamia tunteita ja kohottamia mieliä, nautintoa ja huumaa?

Musiikkimuseosta tulee useimmille mieleen kokoelma vanhoja soittimia, tuttuja ja eksoottisempiakin, vitriiniin aseteltuina, koristeellisina mutta mykkinä. Uudenaikaisissa musiikkimuseoissa vitriinien kupeessa on ääninäytteitä ja kenties kokeiltavia soittimia, ehkäpä tietoa äänen fysikaalisista ominaisuuksista, mutta silti

musiikki pelkistyy esineiksi ja soittavat, laulavat ja kuuntelevat ihmiset ovat sivuroolissa.

Lukuisat musiikkimuseot on omistettu kuuluisalle säveltäjälle tai muusikolle. Enemmän tai vähemmän aidosti sisustetuissa huoneissa voi eläytyä hänen elämänsä, uraansa ja taiteeseensa monenlaisen irtaimiston, kuvien ja nuottien avulla, usein taustamusiikin kera. Onpa joidenkin musiikinlajien tähdille pystytetty kunniagallerioita, joihin on koottu muistoesineitä pyhäinjäännösten tapaan. Näissä museoissa musiikki tiivistyy henkilöpalvonaksi, jonka varjoon sankarin synnyttänyt aika ja yhteisö jäävät.

Sibelius150-juhlavuoden 2015 lähestyessä Helsingin kaupunginmuseo tarttui viitisen vuotta sitten haasteeseen yrittää kertoa musiikinhistoriasta aivan uudella tavalla. *Musiikkia! Kaupungin soivat muistot* -nimen saaneessa näyttelyssä keskiöön päätettiin nostaa tavalliset ihmiset, musiikin harrastajat ja kuuntelijat, ja tarkastella musiikin moninaisia rooleja helsinkiläisten elämässä kautta aikain.

Musiikinhistoriaa toisin

Musiikinhistoriankirjoitus on ollut muita historian aloja jähmeämpi uudistumaan ja omaksumaan nykyaikaisia näkökulmia. Vasta viime vuosikymmeninä on kyseenalaistettu 1900-luvun alkupuolella kansallisromantiikan hengessä luotu Suomen musiikin suuri menestystarina, jota on hallinnut Sibeliuksen monumentaalinen hahmo luoden varjon niin vanhempien kuin uudempienkin aikojen ylle.

Uusi tutkimus on monipuolistanut kuvaa Suomen musiikin vaiheista rikkaammaksi ja sävykkäämmäksi. Kun on luovuttu eri musiikinlajeja arvottavista ennakkosenteista, erilaisten musiikkien runsaus on noussut esiin ja käsitys musiikkielämän ja -kulttuurin kokonaisuudesta on muuttunut todenmukaisemmaksi. Musiikki on alettu nähdä kiinteämmin osana historiaa, aikansa yhteiskuntaa ja aatemaailmaa.

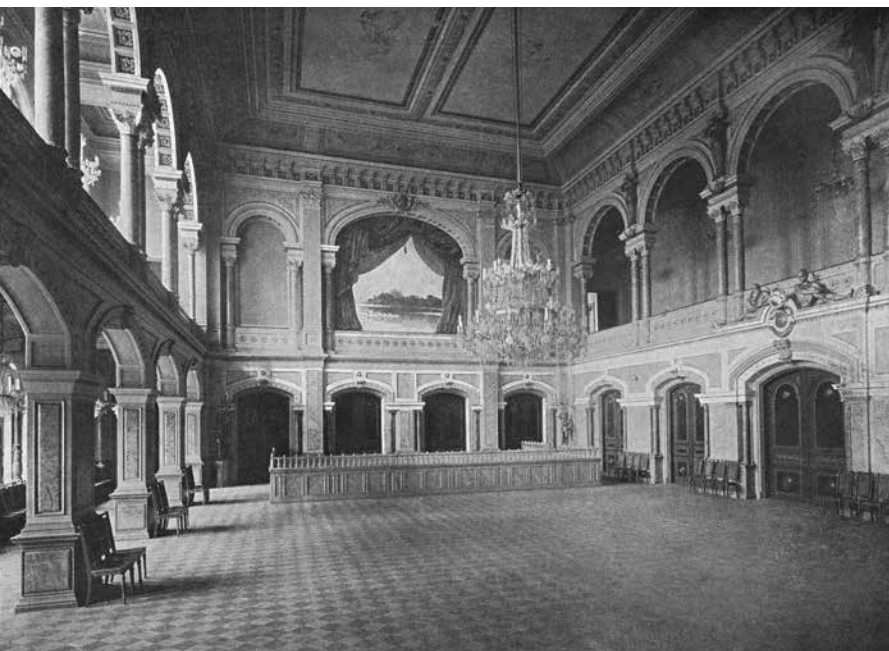
Uuden musiikinhistorian näkökulmat ovat innoittaneet myös *Musiikkia!*-näyttelyn tekijöitä ja tarjonneet lähetökohdan uudenaikaiselle museokerronnalle. Näyttelyssä on esimerkiksi luovuttu klassisen ja populaarimusiikin erottelusta, joka yhä jakaa musiikinhistoriankirjoitusta. Jyrkät, jäykin asentein muuratut rajat musiikinlajien välillä ovat kuitenkin historiallisesti katsoen nuori, 1900-luvulla syntynyt ilmiö. Musiikkiyleisön kannalta lajirajat ovat osin näennäisiä, sillä ani harva kuuntelee vain yhdenlaista musiikkia.

Suomalaiskansallinen näkökulma on leimannut etenkin klassisen musiikin historiaa, ja kaikkea on tarkasteltu ”vuoden 1892 tirkistysreiästä” eli suomalaisen musiikin on katsottu alkaneen vasta Sibeliuksen *Kullervon* ensiesityksestä. Kulttuurille, erityisesti musiikille, ominainen kansainvälisyys, monikielisyys ja jatkuva vuorovaikutus ulkomaiden kanssa on jätetty pimentoon kansallisen sankaritarinan kirkastamiseksi.

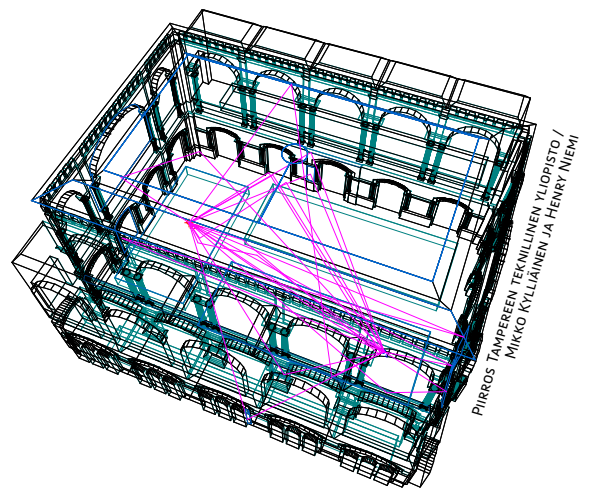

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Kaikilla lienee musiikkimuistoja, mutta kaikki niistä eivät ehkä ole miellyttäviä. Kansakoulun musiikkitunteja ja etenkin laulukokeita moni muistaa yhä puistatuksin. Kuvassa opiskellaan teoriaa vuonna 1952.

TEOKSESTA VICTOR PETTERSSON: HELSINGIN VAPAAEHTOINEN PALOKUNTA 1864–1914

Vuonna 1889 Ateneumin naapurin valmistui Palokunnantalo, jonka juhlasali oli suosittu konserttitila 1800–1900-lukujen vaihteessa. Monia muutoksia kokenut rakennus purettiin 1969. Arkkitehtipiirustusten pohjalta on rekonstruoitu salin huoneakustinen malli ja äänen eteneminen orkesterikorokkeelta kuuntelupisteisiin. Musiikkia!-näyttelyssä voi kokea, miltä musiikki kuulosti Palokunnantalon salissa.

Tunnettujen sävelten sankareiden sijaan Musiikkia!-näyttelyssä nostetaan esiin musiikkikokemuksia, jotka mahdollisimman moni voi jakaa ja joita viime aikoina on alettu tutkia. Koululaulut koskettavat lähes jokaista, tuhannet lapset ovat käyneet soittotunneilla, kasettinauhuri oli useille portti musiikin maailmaan, konserttikäytös on askarruttanut yhtä jos toistakin ja fanimuistoja lienee lukematon määrä.

Menneisyyttä vasten tarkastellen moni tuttu ilmiö saa selityksen tai avautuu uudessa valossa herättäen kysymyksiä ja oivalluksia. Miksi musiikkia pitäisi kuunnella hiljaa? Onko vielä lauluja, jotka yhdistävät suomalaisia? Mitä musiikkimaku loppujen lopuksi kertoo ihmisestä? Onko uskonto nykyään elävintä musiikissa? Onko rock rouheampaa, jos sitä treenaa kellarissa?

Nostalgiaa ja nykypäivää

Museonäyttelyssä on kysymys ennen kaikkea näkemisestä, joten myös Musiikkia!-näyttelyyn koottu runsaasti nähtävää, joka antaa musiikille muodon ja saa muistot liikkeelle. Luonnollisesti esille tulee soittimia taffelistalankukitaraan, mutta myös komeita vanhoja radioita, muusikoiden esiintymispukuja, levyjä, nuotteja ja jopa kauan sitten lopettaneiden musiikkiliikkeiden muovikasseja. Esineet rakentavat mielikuvan niin kodin musiikkiteknologian vaiheista kuin eri aatesuuntien lauluistakin.

Muutamit esineet hehkuvat erityistä lumousta: Fredrik Paciukselle kuulunut muhkea paperiteatteri vie 1800-luvun romantiikan maailmaan, tuhansista paljeteista säilyvä charleston-mekko herättää jazzkauden henkiin ja Lepakon graffitien peittämä ovi avautuu entisten nuorten muistoihin. Näyttelyssä voi myös kurkistaa Euroviisu- ja Hurriganes-keräilijöiden faniaarrekaappeihin.

Nostalgisten esineiden ja mustavalkokuvien rinnalle haluttiin vahvasti esille tämän päivän Helsingin vireä ja moni-ilmeinen musiikkikulttuuri.

Tätä varten näyttelyn monivuotisiin valmisteluihin liittyi useita laajoja dokumentointi- ja keruuhankkeita. Musiikkifanien tapoja tallennettiin sinfoniakonsertissa, jazzklubilla, viisuvalvojaissa, Tuska- ja Flow-festivaaleilla. Malmilla tutustuttiin musiikkiopiston musisoiviin lapsiin vauvamuskarista rumpaliteiniin. Kuoroilta kerättiin ryhmäkuvia ja rintamerkkejä.

Yleisö sai osallistua sekä ihanimpien ja kamalimpien musiikkimuistojen että soittotuntimuistojen keruuseen.

Näyttelyn valmistelu on sisältänyt paljon yhteistyötä tutkijoiden kanssa. Teoston ja Suomen Jazz & Pop Arkiston kanssa tehtiin kyselytutkimus ja dokumentointihanke Helsingin treenikämpistä ennen ja nyt. Tampereen teknillisen yliopiston kanssa toteutettiin ainutlaatuinen

tutkimus, jossa mallinnettiin arkkitehtuuripiirustusten ja kuvien avulla kadonneiden 1800-luvun Helsingin konserttisalien akustiikka. Itse näyttelyssä kootaan musiikkimakutestillä aineistoa Helsingin kaupungin tietokeskuksen käyttöön.

Laaja asiantuntijajoukko osallistui myös näyttelyyn liittyvän artikkelikokoelman kirjoittamiseen. Siinäkin saavat pääroolin musiikinhistorian marginaaliin jääneet helsinkiläiset musiikinystävät, kuuntelijat ja harrastajat. Kautta kirjan kuuluu musiikin koskettamien ihmisten, aikuisten ja lasten, oma ääni.

Laula ja tanssi museossa

Musiikkia!-näyttelyn jokainen huone muodostaa visuaalisesti omaleimaisen kokonaisuuden, ja matka niiden halki on värikäs yllätysten sarja. Nykyaikaisessa museossa kävijä voi kuitenkin halutessaan tehdä paljon muutakin kuin katsella. Musiikkia on totta kai paljon kuultavissa eri puolilla näyttelyä, mutta itsensä voi asettaa alttiiksi muillekin elämyksille. Musiikkiaihe tarjoaa tähän runsaasti mahdollisuuksia.

Jo museovierailun aluksi voi kokeilla rajojaan musiikkimakutestillä. Kohta vastaan tulee vanhanajan luokahuone, jossa pääsee eläytymään koulun laulukokeiden mielipiteitä jakaviin muistoihin, tällä kertaa omassa rauhassa laulupelin ääressä. Yhteistyössä Sibelius-Akatemian ja Metropolian kanssa tehdyssä pelissä voi koetella kykyjään kymmenen ikimuistaisen eri aikojen koululaulun kanssa.

Lopuksi voi heittäytyä tanssin pyörteisiin. Historiallisen tanssikoulun ohjelmassa on muotitansseja 1500-luvun galliardista 1990-luvun hiphopiin, joiden perusaskelia saa opetella mielin määrin. Kärsvälliset video-opettajat näyttävät mallia mutta väläyttävät myös taitoja, jotka voi saavuttaa ahkeralla harjoittelulla.

Lisää elämyksiä tarjoavat näyttelyn tapahtumat, joissa ehditään jo kevään 2015 mittaan muun muassa jorata kristallikruunun alla historiallisessa diskossa, laulaa yhdessä maakuntalauluja ja euroviisuja sekä seikkailla koko perheen voimin soivassa kaupungissa. Kaupunginmuseo tarjoaa näyttelyn aikana helsinkiläisille musiikin harrastajille mahdollisuuden konsertoida huvilan salissa ja puutarhaterassilla.

Musiikkia!-näyttely tarjoaa Sibelius 150-juhlavuoden ohjelmatarjontansa keskellä virkistävän muistutuksen musiikin moninaisuudesta Helsingissä, rennon ja iloisen retken musiikin eilisestä tähän päivään. Eikä juhlavuoden sankaria ole suinkaan unohdettu: kuinkahan moni tarkkanäköinen kävijä mahtaa löytää kaikki ne kohdat, joissa Sibelius näyttelyssä luuraa?

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / IRA LAUNIALA

Musiikin monimuotoisuutta
Helsingissä vuonna 2013:
vauvamuskarissa on meneillään
kaikuleikki, euroviisufanit
kannustavat Suomea finaalissa ja
Obi Phrase & the Cross Cultures
Band treenaa.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / KARI HAKLI

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SAKARI KIURU

Musiikkia! Kaupungin soivat muistot

Hakasalmen huvila, Mannerheimintie 13b

Auki 11.3.2015 alkaen ti-su klo 11-17, to klo 11-19.

Vapaa pääsy.

Sarjakuva-arkeologi Jaana Mellanen kohtaa äksyn porvari Quirinus Grotin.

TEKSTI: JERE JÄPPINEN, TUTKIJAA

Arkeologinen sarjakuva-albumi johdattaa eloisasti 1500–1600-lukujen Helsinkiin.

Helsinki ennen Helsinkiä

Vanhakaupunki on monille tuttu viheralueena ja ulkoilumaastona, mutta millaista siellä oli, kun koko Helsingin kaupunki sijaitsi vuosina 1550–1640 Vantaanjoen suulla? Paikan päällä sitä on vaikea hahmottaa, sillä heinikko, puut ja pensaat peittävät kaupungin jäänteet kirkon kivijalkaa lukuun ottamatta. Muutama opastaulu tarjoaa hiukan tietoa, mutta muuten Vanhankaupungin värikäs historia ja siellä asuneiden helsinkiläisten elämä jäävät hämäräksi.

Vanhankaupungin saloja on tutkittu arkeologisin kaivauksin 1930-luvulla ja perusteellisemmin 1990-luvulla. Valtavan laajan löytöaineiston käsittely ja tutkimus jatkuvat edelleen, ja uutta tietoa on karttunut runsaasti, joskin varsin vaikeatajuisessa tieteellisessä muodossa. Nyt tilanne paranee ratkaisevasti, kun kaupunginmuseo julkaisee tuoreisiin tutkimustuloksiin pohjautuvan esityksen Vanhasta Helsingistä harvinaisen mukaansatempaavassa muodossa – sarjakuva-albumina.

Sarjakuva-arkeologi kaivaa ja piirtää

Helsingin kaupunginmuseon tutkijalla Jaana Mellasella on pitkä kokemus kaupunkiarkeologin työstä Helsingissä, niin keskustassa kuin Vanhassakaupungissakin. Kaivauksilla hänen tehtäviinsä kuului usein karttojen ja löytöjen piirtäminen, joka alkoi kiinnostaa häntä laajemminkin kerronnan välineenä. Sarjakuvainnostus johti lopulta sarjakuvapiirtäjän koulutuksen hankkimiseen, joten Mellanen lienee yksi maailman harvoista muodollisesti pätevistä sarjakuva-arkeologeista.

Helsingin kaupunkiarkeologia tuli Jaana Mellasen sarjakuvien aiheeksi, kun työtoveri suostutteli vuonna 2001 hänet piirtämään arkeologista sarjakuvaa vastaperustettuun Sofia-asiakaslehteen. Suosittuja sarjakuvia karttui lehti lehdelta lopulta niin paljon, että heräsi ajatus kokonaisen albumin julkaisemisesta. Tämä toteutui vuonna 2007, jolloin *Helsinki Helsingin alla* ilmestyi.

Ainutlaatuinen arkeologinen sarjakuva-albumi sai paljon huomiota mediassa ja palkintojakin, ylsi toiseen painokseen ja julkaistiin myös englanniksi. Albumin molempia kieliversioita on edelleen saatavilla kaupunginmuseon Museokaupasta, Sofiankatu 4.

Helsinki Helsingin alla -albumin menestys osoitti sarjakuvan mahdollisuudet arkeologisen tiedon välittäjänä. Arkeologiset tutkimukset ovat usein maallikolle raskaslukuisia ja vaikeatajuisia, koska tieteenalaan kuuluu moninaisten luonnontieteellisten menetelmien ja termien lisäksi taipumus perinpohjaisen pikkutarkkaan ilmaisuun. Valokuvistakin kaivausten ja löytöjen hahmotaminen on tottumattomalle vaikeaa, eikä historia herää henkiin lukijan mielessä.

Jaana Mellanen onnistuu sarjakuvissaan esittämään sekä menneisyyden että arkeologien työn havainnollisesti ja eloisasti, huumoria unohtamatta. Piirroksissa vuosikatojen takaiset helsinkiläiset nähdään askareissaan, käyttämässä esineitä, joiden sirpaleita kaivajat kuoputtavat esiin sateessa ja paisteessa. Kuvien kekseliäät yksityiskohdat tarjoavat löytämisen iloa useammalla lukukerralla. Albumissa sarjakuvat saavat vielä tukea runsain valokuvien

kuvitetuista tietosivuista, jotka kytkevät piirretyt kuvat todellisiin löytöihin ja aitoihin aikakauden kuviin.

Uusi albumi vie Vanhaankaupunkiin

Helsinki Helsingin alla -albumi keskittyy kaupungin nykyisen keskustan alueella tehtyihin kaivauksiin ja löytöihin 1650-luvulta 1850-luvulle. Vanhankaupungin huomattavasti laajemmat kaivaukset ja löydöt jätettiin näet suosiolla seuraavaan albumiin, joka nyt viimein on valmistunut. Jatko-osa on saanut loogisesti nimekseen *Helsinki ennen Helsinkiä*.

Tässä albumissa matkustetaan paljon edellistä kauemmas ajassa, vuonna 1550 Vantaanjoen suulle perustettuun Helsinkiin, joka siirrettiin sieltä vuonna 1640 Vironniemelle, nykyisen Senaatintorin ympäristöön. Itse asiassa tarina alkaa vieläkin kauempaa, sillä arkeologit ovat löytäneet Vanhastakaupungista myös paikalla sijainneen keskiaikaisen Koskelan kylän jäänteitä.

Helsinki ennen Helsinkiä -albumi tutustuttaa värikäaseen joukkoon historiallisista lähteistä tunnettuja helsinkiläisiä: kaupungin perustamistöitä valvonut vouti Erik Spåre ärhentelee Koskelan talonpojille, mahtava kauppias Hans van Sanden muistelee kirkon nurkilla, pormestari Casper Reijer jännittää kuningas Kustaa II Aadolfin vierailua ja äksy porvari Quirinus Grot vie kävelyllä viimeisiä aikojaan elävässä Vanhassa Helsingissä.

Helsingin herrojen aterialla käytettiin 1610-luvulla hienoja astioita: vihreitä, nyppikoristeisia römer-viinilaseja, lasitettuja punasavivateja ja näyttävän luukahvoin varustettuja veitsiä. Niistä on jäljellä vain arkeologien löytämiä sirpaleita, mutta sarjakuva herättää menneen henkiin.

Yhtä värikkäitä tarinoita kertoo tavara, jota helsinkiläiset ovat jättäneet arkeologien löydettäväksi. Runsaat hienojen saviastioiden ja juomalasien sirpaleet ovat muistoja komeista pidoista ja juomingeista kapakoissa. Monenlaista on tippunut maahan lattiahirsien raoista: kolikoita, nappeja, neuloja, piipunkappaleita... Todellinen aarre on kellarikuoppa, jonka luuröykkiöistä tämän päivän tutkija saa paljon selville menneen ajan ruokakulttuurista. Pienimmätkin maasta kaivetut löydöt, siemenet ja siitepölyhiukkaset, valaisevat merkittävästi kadonnutta maailmaa.

Helsinki ennen Helsinkiä -albumi tarjoaa runsaan kattauksen tuoretta tietoa Helsingin vanhimmaista historias-
ta hauska ja helposti sulavassa muodossa. Lukemisen jälkeen löytämisen ilo jatkuu kävelyllä Vanhassakaupungissa, jonka pusikoista mennyt alkaa kuiskia...

Kaupunginmuseon arkeologien Senaatintorin hautausmaalta löytämät lukuisat nuppineulat, hauraat tekstiilijäänteet ja värikkäät lasihelmet valaisevat 1600–1700-lukujen hautaustapoja.

Lasihelmiä ja villakirjailuja hautojen hienouksina

TEKSTI: HEINI HÄMÄLÄINEN, TUTKIJA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO /
SARI POUTA

Vauvan hauta-
asua kiinnittäneen
nuppineulan
ympäriällä
on säilynyt
palttinasidoksista
kangasta.

Syyskuussa 2012 kaukolämpöputki halkesi Helsingin keskustassa Senaatintorin etelälaidalla. Haaveri johti kaukolämpöputkien asentamiseen uuteen paikkaan. Arkeologiset tutkimukset olivat tarpeen, sillä lähes satametrisen itä-länsi-suuntainen putkikaivanto kulki alueella, jossa sijaitsee Helsingin historiallisen kaupunkialueen kulttuurikerroksia 1640–1820-luvuilta. Ennen isoavihaa (1713–21) muodostuneet kaupunkien kulttuurikerrokset ovat muinaismuistolain suojaamia.

Putkikaivanto lävisti aiemmin Senaatintorin kohdalla olleen hautausmaan, Sofiankadun jatkeena olleen Itäisen Kirkkokadun ja tämän itäpuolella sijainneen asuinkorttelin ulottuen hieman nykyisen Senaatintorin itäosassa olleen vanhan Suurtorin alueelle. Kaivantoa avattaessa kaupunginmuseon arkeologeilla oli tilaisuus tutkia, mitä alueen 1600–1700-lukujen kerrostumista on jäljellä. Tutkimus tuotti uutta tietoa hautausmaasta ja haudoista, joista tallennettiin kiinnostavia löytöjä, kuten helmiä ja tekstiilijäänteitä.

Muutamilla
Senaatintorin
vainajista, kenties
varakkaimmilla,
oli helmet
kaulallaan.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / HEINI HÄMÄLÄINEN

1600-luvulla haudatun vainajan pään alta löytyi ison, runsaasti kirjaillun villakankaan jäänteitä.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / SARI POUTA

Vaativattomat hauta-asut

Senaatintorin hautausmaa oli käytössä 1640-luvulta 1780-luvun loppuun, jolloin hautaaminen lopetettiin tilanahtauden vuoksi. Tutkitulla alueella havaittiin yli 250 hautausta tai haudan osaa. Toistuvan uusien hautakuoppien kaivamisen takia osa haudoista oli hajonnut ja paikalle oli muodostunut tiivis noin metrin paksuinen hautauskerros.

Hautalöydöt olivat varsin vähäisiä. Tutkittu alue sijaitsi etäällä kirkosta, lähinnä vähävaraisen väen käyttämässä hautausmaan osassa, mikä mahdollisesti heijastuu löytöjen niukkuutena. Löytöjä saatiin 76 haudasta ja kaikista kahdeksasta hautauskerroksesta. Esiin nousi arkunkahvoja ja nauloja, helmiä, joitakin nappeja, kaksi 1600-luvun ruotsalaista kuparirahaa sekä jäänteitä hauta-asuihin liittyvistä tekstiileistä.

Lukumääräisesti suurimman löytöryhmän muodostavat pienet kuparisekoitteiset nuppineulat ja niiden katkelmat. Niitä saatiin 30 haudasta. Nuppineuloja löydettiin eri puolilta hautausta, usein kallon, vartalon, alaraajojen ja arkun laitojen yhteydestä. Todennäköisesti ne liittyvät hauta-asuihin.

Senaatintorin hautausmaan käyttöaikana hautaus tavat muuttuivat. Keskiajalla vallinnut vähäeleinen tapa haudata vainaja käärinliinassa ilman koristeita jatkui pit-

källe 1500-luvulle. Säätytietoisuuden voimistuminen vaikutti 1600-luvulla siihen, että vainajia ryhdyttiin pukemaan juhlatiivisiin, säädynmukaisiin asuihin. Turhaa koreilua karsineiden ylellisyysasetusten vaikutuksesta 1600-luvun lopulla tai 1700-luvun alussa siirryttiin vainajan verhoiluun kankaalla. Hauta-asut olivat ilmeisesti yksinkertaisia kaapuja, vainajan päälle aseteltuja kangaspaloja, jotka liitettiin yhteen tai laskestettiin nuppineulojen avulla. Neulojen yhteydessä säilyneet tekstiilinpalat lienevät peräisin hauta-asuista.

Kiehtovia tekstiililöytöjä

Tekstiilit olivat säilyneet varsin huonosti, mutta niitä löydettiin kuitenkin lähes kaikista hautauskerroksista, kaikkiaan 19 haudasta ja usein nuppineulojen tai muiden metalliesineiden yhteydestä. Osa tekstiileistä oli täysin mineralisoituneita. Kaikkia tekstiililöytöjä ei ole analysoitu, mutta tunnistetut tekstiilikuidut olivat silkkiä ja villaa. Useista haudoista löytyi samankaltaista palttinasiidoksista kangasta, joka joissakin tapauksissa tunnistettiin silkiksi. Löytöjen vähyyden perusteella voi olettaa valtaosan hautatekstiileistä olleen pellavaa, joka kasvikuivutena säilyy huonommin kuin eläinkuidut villa ja silkki.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO /
SARI POUTA

Teinitytön haudasta löytyi
1600–1700-luvuilla muodissa
ollut, lasihelmillä ja hopeasilkki-
brokadinauhalla koristettu
nutturakotelo.

Pienistä tekstiilipaloista on vaikea sanoa, onko kyseessä vainajan normaali vaateparsi vai pelkkä käärinliina. Vaatteet päällä hautaamiseen saattavat liittyä muutamat löydetty napit ja pari kengänsolkia.

Poikkeuksellinen tekstiililöytö oli kookas kirjottu kangas, joka löytyi vainajan pään alle ja sivuille laskostettuna. Se oli hajonnut 34 osaan ja osoittautui haastavaksi konservoida. Esine koostuu useasta, paikoin karkeasti yhteen ommellusta kankaanpalasta, joista muodostuu eräänlainen pussi. Paloja yhdistämällä on ehkä tavoiteltu suurta kokoa.

Reunapaloissa voi havaita kirjottuja kuviovyöhykkeitä. Kankaan eri reunoilla esiintyy erilaisia kuviovyöhykkeitä, eikä koristelu siis ole symmetrinen. Kuvioissa esiintyy havuaihetta, kiehkuroita ja apilanlehtikuvioita. Toisinaan apilanlehdet on ”täytetty” kirjailemalla ne punertavalla langalla. Karkeahko kangas ja kirjonta viittaavat kansan-omaiseen kotikäsitööhön.

Kansallismuseon tutkimuksissa tekstiili osoittautui villaksi ja kudokset toimikkaaksi. Reunojen kirjaillut kuviovyöhykkeet oli tehty värjätyillä villalangoilla, joiden sävyinä olivat punertava, vaalea ja tumma. Tumma lanka on mahdollisesti ollut siniseksi värjättyä. Repaleisen tekstiilin alkuperäistä muotoa tai kokoa ei pysty arvioimaan. Suurin kappale on kuitenkin mitoiltaan 30 × 48 cm, joten kangas on melko kookas.

Ripaus ylellisyyttä

Haudosta tavattiin myös löytöjä, jotka eivät suoraan liittyneet arkkuun saati hauta-asuun. Kiinnostavimpia ovat helmet, joita saatiin kaikkiaan 131 kuudesta eri haudasta eri hautaustasoilla. Helmiä hautaansa saaneet vainajat ovat mitä todennäköisimmin olleet naispuolisia. Kolmessa tapauksessa helmet löydettiin vainajan kaulalta. Helmien nauhat eivät ole säilyneet.

Helmet olivat pääasiassa lasia ja valmistettu joko kiertämällä lasinauhaa metallipuikon ympärille tai puhaltamalla. Osa helmistä oli koristeltu fasetoimalla eli muotoilemalla tasaisia pintoja helmen pinnalle. Väriltään helmet olivat mustia, vaaleita, kirkkaita, punertavia, ruskeanoransseja ja ruskean-vihreän kirjavien. Yhdestä haudasta löydetty 17 fasetoitua, mustaa, läpinäkymätöntä helmeä saattavat olla gagaattia, kivettyntä, kauniisti kiillottuvaa hiiltä, jota on käytetty korukivenä keskiajalta uudelle ajalle.

Ainoat puhalletut, ontot helmet löytyivät erikoisen nutturakoristeen yhteydestä. Noin 15-vuotiaan vainajan päälakilla oli koristeena metallilankarunkoinen irtohiuksista muotoiltu nuttura, jonka ympärille oli kiedottu hopeasilkibrokadinauhaa. Nauhaan oli langalla kiinnitetty pieniä, onttoja, vaaleita helmiä. Päälakinutturin peittävä helmikotelo oli 1600–1700-luvuilla säätöläisten suosiossa ja levisi myös kansan pariin.

Osassa nutturakoristeen helmistä oli jälkiä harmaasta aineesta. Kyseessä ovat todennäköisesti aitoja helmiäishelmiä jäljittelevät puhalletut lasihelmet, jotka saatettiin toisinaan täyttää vahalla ja peittää helmiäisesanssilla aidon helmen vaikutelman aikaansaamiseksi. Nämä niin sanotut vahahelmet olivat erityisesti 1700-luvulla suosittuja koruja niin säätöläisten kuin rahvaankin parissa, vaikka sekä lasi- että vahahelmien käyttöä koettiin suitsia ylellisyysasetuksin ja kielloin.

Suomessa tehtyjen kaivausten perusteella vaikuttaa siltä, että helmiä on alettu laittaa hautoihin 1600-luvulla. Kenties vainaja sai eläessään käyttämänsä helmet myös viimeiselle matkalleen. Tapa lienee ollut vain varakkaiden käytössä, koska helmilöytöjä on yleensä vähän, näin myös Senaatintorin hautausmaalla.

ARKEOLOGIAA TIETEIDEN YÖNÄ

Tieteiden yönä torstaina 8.1.2014 klo 18 arkeologi Heini Hämäläinen kertoo Sofiankatu 4:ssä lisää Senaatintorin kaivauksista, minkä jälkeen kuullaan klo 22:een asti muita museon tutkijoiden tietoiskuja.

Museo valokeilassa

Uusi matkailureitti houkuttelee kulttuurimatkailijoita juhlihan säveltäjän jäljille.

SIBELIUKSEN POLUIILLA

TEKSTI: JERE JÄPPINEN, TUTKIJA

Vuonna 2015 säveltäjä Jean Sibeliuksen syntymästä tulee 150 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi Sibeliuksen elämän tärkeät paikat ja hetket on koottu reitiksi, jota seuraten on helppo kulkea säveltäjän poluilla ja tutustua samalla tuon ajan Suomeen. *Sibeliuksen poluilla* -esite johdattaa paikkoihin, joissa Sibelius asui, kävi koulua, opiskeli, sävelsi, nautti luonnosta, musisoi ystäviensä kanssa, eli perhe-elämää, johti teostensa kantaesityksiä ja huvitteli – paikkoihin, joissa mestarin muisto on elävä.

Matkailureitin pääkohteet ovat Hämeenlinna, Loviisa, Helsinki, Tuusula ja Järvenpää, joiden Sibelius-nähtävyydet esitellään tiiviisti. Muitakin Sibeliuksen liittyviä kohteita eri puolilla Suomea luetellaan.

Hämeenlinnasta Järvenpäähän

Jean Sibelius syntyi 1865 Hämeenlinnassa, jossa hän varttui, kävi koulunsa ja omaksui maailmankuvansa perusteet. Siellä hän lumoutui musiikista, omistautui soittopinoille ja loi ensimmäiset sävellyksensä. Asuintaloista on jäljellä vain yksi, mutta moni muu paikka muistuttaa yhä Sibeliuksen nuoruusvuosista.

Loviisassa, isän kotikaupungissa, Sibelius vietti onnellisia lapsuudenkesiä seikkaillen linnoituksen valleilla ja merenrannalla. Aikuisena nuori säveltäjä palasi vielä muutaman kerran kesäparatiisiinsa. Viehättävä pikkukaupunki kirkkoineen, esplanadeineen ja puutalokortteleineen on paikoin yhä lähes samannäköinen kuin 1870–90-luvuilla, jolloin Sibelius nautti siellä kesästä ja merestä, musisoi ja sävelsi.

Vuonna 1885 Sibelius muutti Helsinkiin opiskelemaan. Pääkaupungissa hän koki suurimmat taiteelliset voitonnsa, perusti perheen ja nautti elämän iloista. Helsingissäkin voi yhä aistia Sibeliuksen ajan tunnelman, vaikka kaupunki on muuttunut paljon. Säveltäjän lukuisista asuintaloista vain kaksi on säilynyt, mutta kymmenet muut paikat kantavat hänen muistoaan.

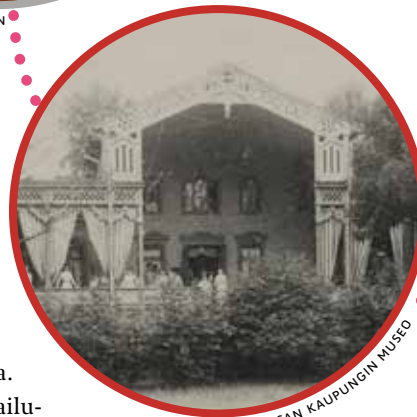
Sibelius alkoi 1890-luvun lopulla kaivata maalle Helsingin kiusausten ääreltä. Ensimmäiset taiteilijat asettuivat tuolloin Tuusulaan, joka oli maaseutua mutta josta pääsi helposti junalla Helsinkiin. Sibelius asui ensin Keravan kylässä 1899–1902. Vuonna 1903 hän hankki Järvenpään kylästä tontin, jolle valmistui 1904 Ainola, säveltäjän loppuelämän asunto ja yksi Tuusulan taiteilijakodeista. Niissä Sibeliuksen aika elää yhä.

Sibeliuksen syntymäkotimuseo on Hämeenlinnassa.

HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN HISTORIALLINEN MUSEO / REILKA LANDÉN

Loviisan Kappeli on vastikään palautettu Sibeliuksen ajan asuun.

LOVIISAN KAUPUNGIN MUSEO

Ainolassa Sibeliuksen muisto elää vahvana.

HELSINGIN KAUPUNGIN MUSEO / SAKARI KUURU

Museot yhteistyössä kulttuurimatkailun hyväksi

Sibelius on tunnetuin ja arvostetuin suomalainen kautta maailman ja hyvin suosittu etenkin Pohjolassa, Britanniasa, Yhdysvalloissa ja Japanissa. Silti Sibelius on Suomen matkailumarkkinoinnissa yllättävän vähän esillä, vaikka kulttuurimatkailun kehittämisestä on puhuttu paljon. Juhlavuoden 2015 lähestyessä Helsingin kaupungin museo teki vuonna 2012 aloitteen luoda Sibeliuksen elämänvaiheisiin perustuva matkailureitti, joka houkuttelisi sekä koti- että ulkomaisia kulttuurimatkailijoita uusille poluille Suomessa.

Hämeenlinnan, Loviisan, Tuusulan ja Järvenpään museot lähtivät mukaan kokoamaan aineistoa, josta reitin sisältö toimitettiin Sibelius-tutkija Markku Hartikaisen tuella. Reitti julkaistaan vuoden 2015 alussa paperi- ja nettiesitteenä suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi. *Sibeliuksen poluilla* -matkailureitin markkinointi jatkuu juhluvuoden jälkeenkin, ja tavoitteena on lisätä pitkäjänteisesti kulttuurimatkailua Suomeen.

Yksi Helsingin kymmenistä Sibelius-kohteista: Svenska Teatern, jossa Finlandian ensiversio esitettiin 1899.

HELSINGIN KAUPUNGIN MUSEO

Matkailureittiesitteen saa kohdekaupunkien museoista ja matkailutoimistoista tai osoitteesta www.helsinginkaupunginmuseumo.fi/sibelius.

Seuraa Uutta kaupunginmuseota verkossa

Vuonna 2016

Senaatintorin kulmalla
avautuvan Uuden kaupunginmuseon
työmaalla purkuvaihe on kääntymässä
uuden rakentamiseksi. Myös museon sisältöjen
suunnittelu etenee rivakasti ja monella rintamalla.
Uuden kaupunginmuseon etenemistä voi seurata
verkkosivuilla www.uusikaupunginmuseo.fi. Siellä
ilmestyy muun muassa blogi, jossa uuden museon tekijät
kertovat, millaisia asioita paraikaa on työn alla tai
pohdinnassa. Projektin kuulumiset saa tietoonsa myös
tykkäämällä Facebook-sivusta www.facebook.com/uusikaupunginmuseo. Twitter-tili [@museoraksalla](https://twitter.com/museoraksalla)
taas vie ihmettelemään työmaan tapahtumia.
Seuraavat tekstit ovat esimerkkejä sivuston
blogitarjonnasta viime kuukausilta.
Lisää tekstejä ilmestyy muutaman
viikon välein. Kannattaa siis
pysyä kuulolla!

TEKSTI: PIRKKO MADETOJA, TUTKIJA

Ilta museossa

Uskallammeko antaa yleisön
arvostella näyttelyämme?

Marraskuussa 2014 vietettiin Sofiankadulla vähän erilaista iltaa museossa. Vajaan parinkymmenen hengen arviointiraati kiersi *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyä varustettuna tarralapuilla ja kynillä. Näyttelykritiikkiä tehtiin antaumuksella ja innostuneessa ilmapiirissä.

Uuden kaupunginmuseon Helsinki-näyttelyn käsi- kirjoituksen teossa on etsitty uusia näkökulmia. Yleisön osallistaminen suunnitteluun on noussut esille monissa yhteyksissä, ei vähiten viime kuukausina erilaisiin museoihin tehtyjen tutustumismatkojen kautta.

Tuntuu siltä, että mitä palkitumpi uusi näyttely on, sitä enemmän siellä on kysytty asioita kävijöiltä. Hyviä esimerkkejä ovat tänä vuonna Vuoden museo -palkinnon saanut Forssan museo ja European Museum of the Year 2013, Riverside Museum Glasgow'ssa.

Yleisöpalautetta näyttelyistä on kerätty jo vuosia, mutta se tarjoaa harvoin eväitä uuden suunnitteluun. Olisiko siis syytä kysyä suoraan, mistä ihmiset pitävät ja mistä eivät?

HYVÄ ESIMERKKI TOIMIVASTA TAVASTA ESITELLÄ ESINEITÄ – LISÄÄ TÄTÄ TAPAA.

Helsinki-näyttelyn työryhmä päätti kutsua joukon ihmisiä kommentoimaan kesäkuussa 2013 avattua *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyä, joka tulevan näyttelyn tavoin on Helsingin historian perusnäyttely. Kun näyttelyillä vielä on sama tuottaja, ei ole vaaraa, että joku herkkähipiäinen kollega pahoittaa mielensä. Arviointiryhmäksi päätettiin kutsua keväällä Uuden kaupunginmuseon ryhmähaastatteluihin osallistuneita ihmisiä seuralaisineen. Samalla heille voitaisiin kertoa tuloksia haastatteluista.

Ennen arviointia näyttely esiteltiin lyhyesti. Tehtävänanto sai vieraiden silmät loistamaan! Puolen tunnin aikarajaus ja kommenttilappujen rajattu määrä antoivat

työlle ryhtiä. Jokainen pari sai viisi vihreää, viisi punaista ja viisi keltaista lappua. Vihreisiin lappuihin kirjattiin onnistuneita juttuja, punaisiin ei niin onnistuneita ja keltaiset laput olivat yleisiä kommentteja varten. Yhteiskierroksella sai lähemmin kertoa huomioitaan. Laputuksen lopputulos oli aika selkeä, vaikka mielipiteitä esitettiin rohkeasti.

KIVA HETEKAKOKONAISUUS!

EIKÖ KALLESTA OLE KUVAA?

Palautteesta tehdään vielä yhteenveto, mutta päällimmäisenä jäi minulle mieleen kaksi juttua. Ensinnäkin: mitään kauhean yllättävää ei tullut esille. Samoista asioista tykkään – tai en tykkää – näyttelyssä itsekkin. Jos ääni takaraivossa kuiskailee, että tämä ei ehkä toimi, kannattaa kuunnella sitä.

Toiseksi: museoammattilaisten työtä ja valintoja kannattaa avata ja perustella enemmän. Jokaisen esineen, kuvan tai tekstin taustalla on paljon työtä ja tiukkoja valintoja, mutta niitä ei kerrota yleisölle. Avoimuus voisi olla tässäkin avainsana.

VITRIINIKAMAA – MUSEOT NÄITÄ TÄYNNÄ – EI ANNA MITÄÄN UUTTA.

Onhan siinä oma riskinsä, kun antaa maallikon arvioida omaa työtään. Se kuitenkin kannattaa. Ulkopuolinen näkökulma palauttaa mieleen perusasiat. Kenelle tehdään ja miksi? Mutta on pakko sanoa, että sydäntä lämmitti, kun huomasin, että ne kohdat, joita itse olin työstänyt näyttelyyn, saivat paljon vihreää. Oma suosikkini, lumensulatuslaite, oli myös ryhmän suosikkeja.

Ja ihan tiedoksi: museoänyröiden on syytä varautua siihen, että kansan kestopuosikki heteka tulee esiintymään näyttelyissä jatkossakin.

Hulluna Helsinkiin -näyttelyn arvioiminen tarralapuun sai tehtävään kutsutut kaupunkilaiset innostumaan ja tuotti museolle arvokasta tietoa tulevien näyttelyiden suunnitteluun.

TEXT: TOVE VESTERBACKA, PROPAGANDAMAGISTER,
DET NYA STADSMUSEET

Du är ditt eget brand

Ordet brand tycks fortvarande vara en svordom i museivärlden, men också en nödvändighet för att skapa ett nytt, bättre museum.

För kommersiellt. Angår oss inte. Står i konflikt med bra och genuint innehåll. Businessjargon. Alla dessa påståenden har jag under årens lopp fått höra, då jag vågat uttala orden *brand* och *museum* i samma mening. I fjol deltog jag i en tillställning, där jag fick erfara att påståendet träffar rakt på spik än idag. "Brand is still a bad word", brand är ett fult ord, konstaterade en av huvudtalarna på en konferens i Taiwan. Journalist och konsult Luis Marcelo Mendes från Brasilien föreslog faktiskt, att vi kanske behöver ett nytt och icke så skrämmande uttryck för ordet brand. Mendes må ha rätt, men hur än vi väljer att tackla problemet, tror jag inte vi förlorar på att försöka göra saken aningen enklare. Som följande kan ni läsa ett simplificeringsförslag.

Du är ett brand. Jag är ett brand. Man kan helt enkelt tänka på ett brand som en människa, en person. Föreställ dig till exempel någon av dina kolleger. Han har ett namn och boplat. Hans utseende påverkas av saker som frisyr och klädstil. Är hans stil asketisk och elegant eller färgsprakande och full av liv? Och hur betar han sig? Är han

lätt att ta kontakt med eller i regel distant och aningen svårtillgänglig? Skiljer han sig från massan?

Precis som en person har även museerna specifika egenskaper. De har ett namn och adress. Ett visst utseende. Sätt att agera. Olika samarbetsparter. Sätt att artikulera. Alla de saker som museet gör och vad det säger, hur det uppför sig, är en del av dess brand. Att en logotyp skulle vara lika med museets brand är lika vilseledande, som att en persons signatur eller favoritskjorta skulle berätta allt om människan i fråga. Ett brand byggs upp av alla de saker som museet är och gör, hur det fungerar och existerar.

Naturligtvis kan olika personer bete sig på olika sätt i olika situationer, men så kan även museer. I värsta fall betar sig museet så varierande, att kunderna inte lyckas bilda någon som helst uppfattning om det. Eller åtminstone ingen positiv sådan. Därför är det för oss som museum viktigt att hitta och definiera våra starka sidor och sedan på ett enhetligt sätt utveckla dem. Då får även våra kunder en hel och stark bild av oss. Då blir vi synliga. Då existerar vi.

Vi är nu i planerings- och byggnadsskedet av det nya stadsmuseet, som öppnar sina dörrar vid hörnet av Senatstorget våren 2016. Likaså väntar dess brand ännu på att se dagsljuset. Fast få vågar bestämma strikta kriterier för ett ofött barn, kan man

göra det då vi talar om ett museum. Vi har under senaste tid jobbat hårt med att identifiera och definiera våra starka sidor samt hurdana vi önskar vara i framtiden. Och visst går det att dra slutsatser genom att föra blicken till det nya stadsmuseets 100 år gamla förälder, Helsingfors stadsmuseum. Det nya stadsmuseet bygger på det förflutna, men vågar samtidigt vara öppet för helt nya idéer. Museet kommer att vara många olika saker, men först och främst vill vi *väcka känslor*. Det nya museet vill jämföra sig med en person som berör. Förhoppningsvis även dig.

Ett brand betyder mera än en logotyp – småpojkar med sin "IFA-bil" år 1955.

HELSINGFORS STADSMUSEUM / VÄINÖ KANNISTO

Kaupunginmuseon kokoelmapolitiikka määrittelee taidekokoelman ensisijaiseksi keräyskohteeksi Helsinkiin, helsinkiläisiin ja helsinkiläisyyteen liittyvät teokset. Taidekokoelma käsittää runsaat 7 000 eri tekniikoin tehtyä teosta sekä koti- että ulkomaisilta taitelijoilta. Niiden joukkoon kuuluu pienikokoinen, salaperäinen ranskalainen maisema.

Tunnelmallisen teoksen maalariksi on museossa kirjattu arvostettu ranskalainen taiteilija Jean-Baptiste Camille Corot (1796–1875). Maalaus on tyypillinen Barbizonin koulukunnan maisema: ulkona luonnosteltu ja harjoitelmin tallennettu näkymä, joka on viimeistely ateljeessa.

Mutta onko sen todella maalannut kuuluisa Corot? Kalastajaa veneessä puiden reunustamalla rannalla kuvaava maisema muistuttaa aiheeltaan ja väriskaalaltaan tunnettuja Corot'n maalauksia. Siveltimenjälki puolestaan ei ole lainkaan niin huolellista kuin muissa töissään. Lisäksi

Tutkijan työpöydältä

MUSEON TUTKIJAT KERTOVAT KIINTOISISTA ESINEISTÄ, KUVISTA JA HELSINGIN HISTORIAN ILMIÖISTÄ, JOIHIN HE OVAT TÖRMÄNNEET TYÖSSÄÄN.

GALATEIAN RIEMUKULKU

Kaupunginmuseoon hankittiin 1929 ostona norsunluukoristeinen hopeapikari. Hankintatietojen mukaan pikarin korkokuvan aihe *Galateian riemukulku* on todennäköisesti saksalaista 1600-luvun työtä. Ovidius kertoo *Metamorfooseissa* nereidi Galateiasta, joka oli rakastunut lammaspaimen Akikseen. Myös kyklooppi Polyfemos rakasti Galateiaa ja mustasukkaisuudessaan surmasi Akiksen heittäämällä tätä suurella kivellä. Galateia kuitenkin auttoi Akista, jolloin tämän veri muuttui Akis-joeksi ja Akis sen joenjumalaksi.

Kun konservattori sai pikarin eteensä, ihmetystä herättivät arvoesineestä puutuvat leimat. Kollegan rohkaisemana hän päätti avata mutterit, jotka kiinnittävät alapohjan luukoristeiseen ulkokuoreen ja hopeiseen sisäosaan. Vanhan esineen purkaminen on aina jännittävää, ja tällä kertaa jännitys palkittiin moninkertaisesti.

Pikarin pohjasta paljastuivat 241 vuotta piilossa olleet mestarinleimat: kruunattu vene Helsingin kaupunkileimana, kolme kruunua, vuosileima P sekä mestarin nimi SOLBERG. Sisältä kullatun hopeapikarin

Marcus Haga | tutkija
Sanna Niemi-Pynttari | konservattori

on valmistanut 1773 helsinkiläinen kulta-seppä Henrik Johan Sohlberg (1735–1803, mestarina 1766–91). Sohlberg on ilmeisesti korvannut rikkoutuneen astian uudella jättäen valmistajatiedot piiloon ulkopohjan alle.

Leimojen antaman lisätiedon jälkeenkin pikari herättää mieltä askarruttavia kysymyksiä. Kahden puton olkapäistä paljastui konservoinnin yhteydessä syvät pyöreät kolot. Onko putoilla mahdollisesti ollut siivet, jotka ovat vuosisatojen kuluessa pudonneet matkan varrelle?

COROT OR NOT COROT?

punaisella tehty signeeraus epäilyttää. Näillä perusteilla en sanoisi teosta Corot'n tekemäksi.

Miten maalaus on sitten päätnyt Helsinkiin ja museoon? Voisiko sen tekijyyden varmistaa tuota tutkimuslinjaa seuraamalla? Teoksen on testamentannut museolle kuvanveistäjä Elsa Zilliacus (1881–1969), joka opiskeli taidetta Ranskassa 1910- ja 1950-luvulla. Hän luovutti museolle kokonaisen pienen taidekokoelman, jonka muut teokset ovat nähdäkseni aitoja. Maisema on siis saatu taiteentuntijalta.

On pieni mahdollisuus, että intiimi ja herkkä maalaus osoittautuu jatkotutkimuksissa aidoksi Corot'ksi. Lukijat voivat tuloksia odotellessa muodostaa oman mielipiteensä arvoituksellisesta teoksesta. Maisema on näet 11.3.2015 lähtien esillä Hakasalmen huvilassa, interiöörin osana *Musiikkia!*-näyttelyssä. Teosta voi tutkia kotonakin museon Finna-sivulla hkm.finna.fi, jolta sen löytää hakusanalla Corot.

Satu Savia
tutkija

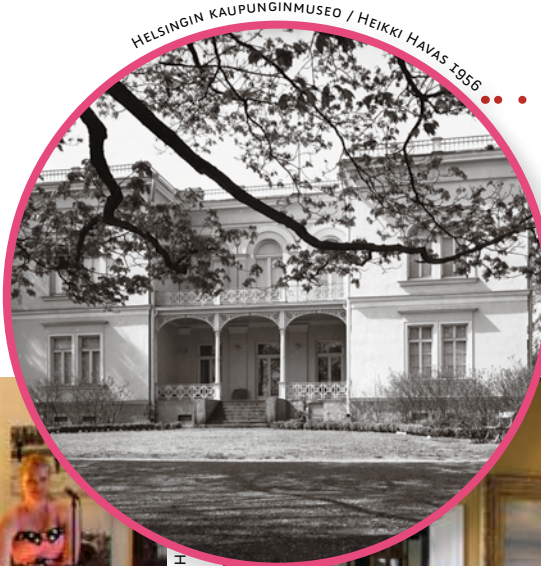

MUSISOI AURORAN SALONGISSA JA TERASSILLA

Visa & Villikissat
tanssitti huvilassa
Helsinki-päivänä 2014.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JAANA MAJALA

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / HEIKKI HAVAS 1956

Hakasalmen huvilan
viehättävä takapiha terasseineen
on monelle vieras.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JOHANN KORKKAN

Sali on viimeksi ollut 1800-luvun
asussa vuosikymmeniä sitten.

Musiikkia!-näyttelyn ajaksi Hakasalmen huvilan upea, aikoinaan Aurora Karamzinin salonkina toiminut sali otetaan konserttikäyttöön 1800-luvun henkeen sisustettuna. Intiimissä 50–60 kuulijan salissa on hyvä akustiikka ja piano käytettävissä. Kesällä huvilan elegantilla katetulla terassilla voi pitää piknikkonsertin. Helsinkiläiset musiikinharastajat kamariyhtyeistä jazztrioihin, kamarikuoroista kansanmusiikkiryhmiin, lastenorkestereista rockbändeihin ovat tervetulleita pitämään huvilassa seuraavanlaisia konsertteja:

Sunnuntaimatinea klo 14

(kesto enintään 45 min)

Museo ei peri tilavuokraa eikä maksa palkkiota. Lippuja ei voi myydä, koska kaupunginmuseoon on aina vapaa pääsy. Käsiohjelmasta ja oheistuotteista kuten levyistä saa peria maksun. Kesällä matinean voi halutessaan pitää terassilla piknikkonserttina.

Iltakonsertti

Museon voi vuokrata konserttikäyttöön aukioloajan ulkopuolella ti–ke sekä pe–su klo 17–21 pakettihintaan 200 €. Tällöin konserttiin saa myydä pääsylippuja.

Lisätietoja

Matineat: tutkija Jere Jäppinen
puh. 09 3103 6505 tai
jere.jappinen@hel.fi
Iltakonsertit: myyjä Rita Raito
puh. 040 751 6841 tai
hkm.myynti@hel.fi

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Hämeäläis-Osakunnan Laulajat
konserttoi Hakasalmessa 2010.

MUSEONYSTÄVIEN TOIMINTAA

Helsingin kaupunginmuseon ystävät tukee museon työtä monin tavoin. Kevätkaudella 2015 toteutetaan tapahtumatarjonnassa erityisesti jäsenistön toiveita. Luvassa on harvinaisempia kohteita, kuten kiehtova Vapaamuurarimuseo ja uljas Päävartio kaupungin sydämessä. Museonystäviin voi liittyä kaupunginmuseon kotisivujen Palvelut-sivun kautta tai noutamalla museosta liittymislomakkeen.

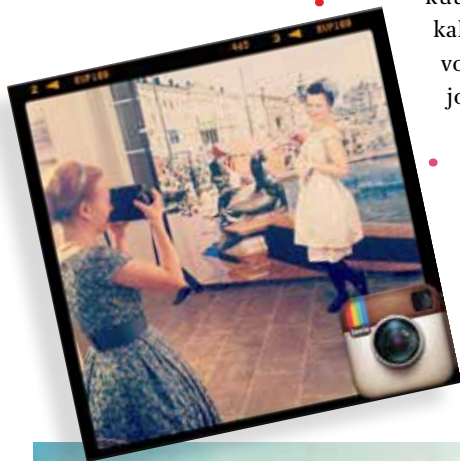

Uutisia

Tilaa museon uutiskirje
ja Sofia-lehti

Voit tilata sähköpostiisi Helsingin kaupunginmuseon uutiskirjeen, jossa kerrotaan museon näyttelyistä, tapahtumista ja muusta toiminnasta. Maksuton uutiskirje ilmestyy noin kerran kuukaudessa. Voit tilata ilmaiseksi kotiosoitteeseesi myös kahdesti vuodessa tulevan Sofia-lehden. Molemmat tilaukset voi tehdä osoitteessa www.helsinginkaupunginmuseo.fi tai jossakin museon näyttelypisteistä.

KAUPUNGINMUSEO INSTAGRAMISSA

Matkusta Helsingin historiaan ja kurkista museon kulissien taakse! Löydät museon nyt myös Instagramista käyttäjänimellä Helsingin kaupunginmuseo. Palvelussa on tarjolla museotyön arkea sekä kuvamakupaloja Helsingin menneisyydestä.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO

Kaupunginmuseon City-inventoinnissa tutkittiin perusteellisesti Helsingin ydinkeskustaan vuosina 1945–1990 valmistuneita rakennuksia, niiden vaiheita sekä niiden rakentamiseen vaikuttaneita yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöitä. Inventoinnin tulokset julkaistaan alkuvuodesta 2015 näyttävänä kirjana. *Kun Helsinkiin rakennettiin City* on kaivattu yhteenveto liikekeskustan nuoresta, jo alkujaan kiistelystä rakennusperinnöstä, jonka taustaa ja arvoja teos valottaa.

Tutkija John Lagerstedtin laatima *Viaporin maarintama*, retkiopas Helsingin seudun ensimmäisen maailmansodan aikaisia linnoitteille on kiinnostanut kovasti paikallishistorian ystäviä. Nyt linnoite-retkelle pääsevät myös sotahistoriasta kiinnostuneet matkailijat, koska oppaasta julkaistaan keväällä 2015 englanninkielinen versio.

UUSIA KIRJOJA KULTTUURIYMPÄRISTÖSTÄ

Vuonna 1958 valmistunut Autotalo toi modernia sykettä Kamppiin ja ikuistettiin myös postikorttiin.

Huikessa kalliorotkossa Mustavuorella Vuosaarella sijaitseva keskeneräinen luola on Viaporin maarintaman ehdoton nähtävyys.

Sakari Kuuru

Brylcreem, a photography exhibition on 1950s Helsinki closed in the end of November. The exhibition reached more than 100,000 visitors, an all time record for the City Museum. According to Museum Director Tiina Merisalo, it was a delight to witness visitors share their thoughts and memories, even with strangers. Joy, shared experiences and happy customers were the ingredients of Brylcreem's success.

In the end of August an experiment started in the museum: a group of people from Helsinki, none of them museum professionals, were given a task of designing an exhibition using the museum photo collection. Over 60 people signed up, and twelve of them got the chance to join the group. The aim of the project is to create an experience that will stir emotions – and for the museum, to learn as much as possible.

A new exhibition *Music! Echoes from the past of a city* will open in Hakasalmi Villa in March. Singing, dancing and playing music

In 2015, the 150th anniversary of Jean Sibelius is celebrated and music is a central theme also at the Helsinki City Museum. A concert in the Great Hall of the University of Helsinki in 1921.

will take the visitors to the musical past and present of Helsinki. The focus will be on ordinary people: those who have music as their hobby or just listen to music. Instead of showcasing old instruments or famous composers, we will ask what kind of role music has played in ordinary people's lives through the ages.

Vanhakaupunki is known as a great outdoor recreation area, but what was it like in the 1500s and 1600s when the whole city of Helsinki was situated at the mouth of River Vantaa? A new archeological comic book makes use of information gained through thorough archeological excavations in the area in the 1930s and 1990s. Cartoonist-archeologist Jaana Mellanen, who is behind the book, is an expert in popularising complex archeological research.

In December 2012, a district heating pipe broke down at Senate Square in Helsinki. A pit of almost 100 metres was dug in an area where Helsinki was situated from the 1640s onwards. The museum

archeologists had a chance to look at what was left of 17th and 18th-century Helsinki in the area, for example in the old graveyard, used until the end of the 1780s, that lies under Senate Square. The numerous pins, textile remains and colourful glass pearls shed light on the burial habits of the past.

The year 2015 will mark the 150th anniversary of composer Jean Sibelius. In celebration, the important places and moments of his life have been compiled into a route. By following the route it is easy to get to know Jean Sibelius as well as the Finland he used to live in. A brochure of the route can be found in tourist information centres and museums in Hämeenlinna, Loviisa, Helsinki, Tuusula and Järvenpää.

Helsinki's New City Museum is due to open its doors at the corner of Senate Square in May 2016. The new museum will act as a hub within Helsinki's historic centre, offering free entry to all visitors. The process of building a new museum can be followed at www.newcitymuseum.fi for example through a blog (in Finnish).

The City Museum curators have had interesting objects on their desks lately. A silver goblet decorated with ivory was bought by the museum in 1929. What the museum conservator found curious was that there were no hallmarks in sight. After a little encouragement from a colleague, she opened the bottom of the goblet, and hallmarks that had been hidden for 241 years were revealed. The goblet had indeed been made in Helsinki in 1773 by goldsmith Henrik Johan Sohlberg.

Another curator describes a small, mysterious French landscape. According to the museum records, it was painted by noted French artist Jean-Baptiste Camille Corot (1796–1875). There are however suspicions that this might not be the case. While waiting for further investigations, readers can form their own opinion on the painting, as it will be on display in the upcoming exhibition *Music!* at Hakasalmi Villa.

Tapahtumakalenteri

KAIKKIIN TAPAHTUMIIN ON VAPAA PÄÄSY.

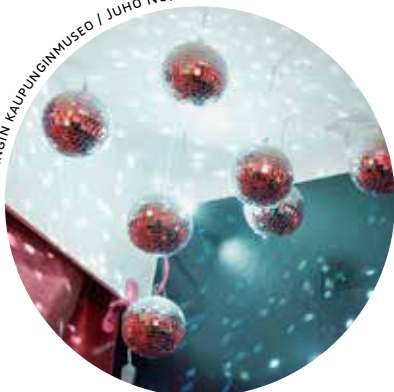
HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JUHO NURMI

MUISTOJEN MATKALAUKKU

Laukusta nousee 21.1. kauneusmuistoja ja 18.2. koulumuistoja.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / JUHO NURMI

DISKOHUUMAA MUSEOSSA

Helsingin diskohistoriaan heittäydytään tanssien 19.3.

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO / PÄIVI MÄKKÖNEN

KÄDENTAITOJA KESKIVIIKKOISIN

Työväenasuntomuseossa kirjotaan, korjataan ja väännetään rautalankaa.

TAMMIKUU

- to 8.1. *Tieteiden yö* klo 18–22
Sofiankatu 4:ssä
- ke 21.1. *Muistojen matkalaukku:*
Kauneusmuistoja klo 13–14.30
kuva-arkistossa, Sofiankatu 4
- to 29.1. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17
Sofiankatu 4:ssä

HELMIKUU

- ke 18.2. *Muistojen matkalaukku:*
Koulumuistoja klo 13–14.30
kuva-arkistossa, Sofiankatu 4
- to 26.2. Yleisöopastus ruotsiksi *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17
Sofiankatu 4:ssä

MAALISKUU

- to 12.3. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 17
Hakasalmen huvilassa
- to 19.3. *Helsingin diskohistoriaa*
tanssien klo 19–21
Hakasalmen huvilassa
- su 22.3. *Meidän suvun paikat* -työpaja
klo 12–15 Sofiankatu 4:ssä
- su 22.3. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 15
Hakasalmen huvilassa
- to 26.3. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17
Sofiankatu 4:ssä
- su 29.3. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 15
Hakasalmen huvilassa

HUHTIKUU

- su 12.4. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 15
Hakasalmen huvilassa
- to 16.4. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 17
Hakasalmen huvilassa
- to 16.4. *Maakuntalaulut-*
yhteislaulutilaisuus klo 18
Hakasalmen huvilassa
- to 23.4. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17
Sofiankatu 4:ssä
- su 26.4. *Soiva kaupunki*
-lastentapahtuma klo 12–16
Hakasalmen huvilassa

TOUKOKUU

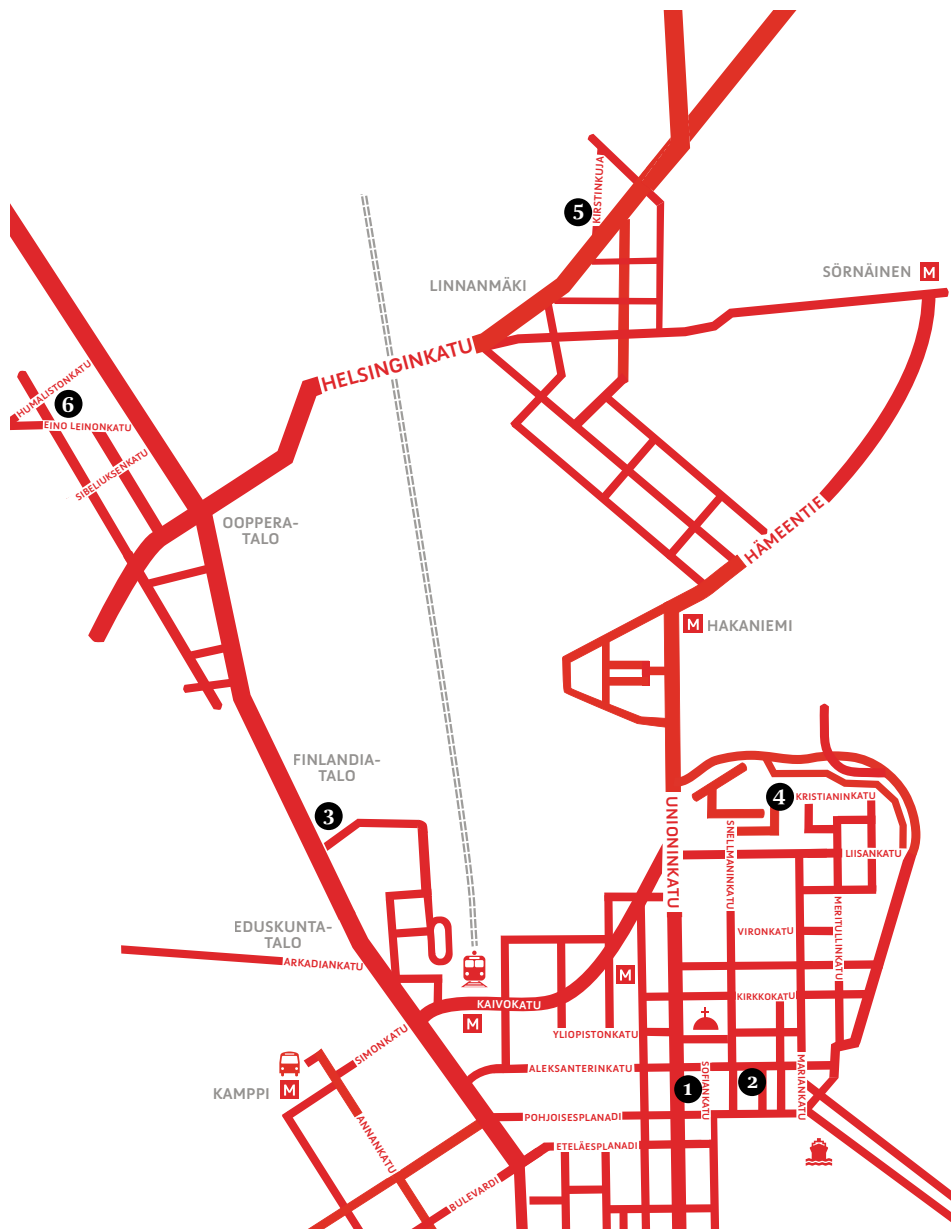
- ke 6.5. *Käsityökeskiviikko:*
Kirjonta klo 13–15
Työväenasuntomuseossa
- la 9.5. *Euroviisutapahtuma* klo 11–17
Hakasalmen huvilassa
- su 17.5. Yleisöopastus *Musiikkia!*-
näyttelyssä klo 15
Hakasalmen huvilassa
- to 21.5. Yleisöopastus ruotsiksi
Musiikkia!-näyttelyssä klo 17
Hakasalmen huvilassa

KESÄKUU

- ke 3.6. *Käsityökeskiviikko:*
Rautalankatyöt klo 13–15
Työväenasuntomuseossa
- pe 5.6. *Puutarhajuhla* klo 14–17
Työväenasuntomuseossa
- pe 12.6. *Helsinki-päivän ohjelmaa*
Sofiankadulla ja Hakasalmen
huvilassa

ELOKUU

- ke 12.8. *Käsityökeskiviikko:*
Korjausompelu klo 13–15
Työväenasuntomuseossa
- to 20.8. *Taiteiden yö* Sofiankadulla,
Hakasalmen huvilassa ja
Työväenasuntomuseossa
- to 27.8. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17
Sofiankatu 4:ssä

Helsingin kaupunginmuseo
PL 4300
FI-00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 3103 6630
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingfors stadsmuseum
PB 4300
FI-00099 Helsingfors stad
Tfn 09 3103 6630
www.helsingforsstadsmuseum.fi

Helsinki City Museum
P.O.Box 4300
FI-00099 City of Helsinki
Tel. 09 3103 6630
www.helsinkicitymuseum.fi

Löydä helsinkiläisten lempipaikkojen historia ja kaupunkilaisten tarinat.

Kaupunginmuseon päärakennuksessa Hulluna Helsinkiin -näyttely. Lyhtysalissa 23.1.–30.4.2015 #fläsäri. Kino Engel 2:ssa esitetään päivittäin Helsinki-aiheisia dokumenttifilmejä.

1 Sofiankatu 4
puh. 09 3103 6630
ma-pe klo 9–17, to klo 9–19,
la-su klo 11–17

Uusi kaupunginmuseo avautuu Senaatintorin kulmalla 2016.

Helsingin historiallinen keskusta saa uuden ytimen, kun kaupunginmuseo avaa yleisölle Sederholmin taloa ympäröivät vanhat rakennukset sisäpihoineen. Remontin takia myös Sederholmin talon Lasten kaupunki on sulkenut ovensa väliaikaisesti. Lue lisää osoitteesta www.uusikaupunginmuseo.fi.

2 Uusi kaupunginmuseo
Aleksanterinkatu 16–18

Avautuu 2016

Soivia muistoja Helsingistä.

Musiikkia!-näyttelyssä 11.3. alkaen soitto, laulu ja tanssi avaavat korvat menneille sävelille. Kuuntele kappelin holvien kaikuja, salongin sulosointuja ja bändikellarin jytettä! Vieraile soitinverstaassa, jännitä kansakoulun laulukokeessa, opettele menuettia tai kurkista viisufanin kaappiin!

3 Hakasalmen huvila
Mannerheimintie 13b
puh. 09 3107 8519
Auki 11.3. alkaen ti-su klo 11–17, to klo 11–19

Tunnelmallinen pikkuporvariskoti Kruununhaan sydämessä.

Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo, joka valmistui 1818, on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi.

4 Ruiskumestarin talo
Kristianinkatu 12
puh. 09 3103 6630
Museo on kiinni korjaustöiden takia

Pieniä koteja ja pihapuiden suhinaa: kodikas museo esittelee hellahuoneiden arkea.

Linnanmäen juurella sijaitseva tunnelmallinen museo esittelee 1900-luvun helsinkiläisten työläiskotien elämää, joka heijastaa kaikkien suomalaisten arkipäivän historiaa.

5 Työväenasuntomuseo
Kirstinkuja 4
puh. 09 3107 1548 tai 09 3103 6630
Auki 15.4–25.10. ke-su klo 11–17

Istahda menneen ajan ratikkaan tunnelmoimaan.

Helsingin vanhin raitiovaunuhalli (vuodelta 1900) on osa Kulttuuritehdas Korjaamo. Ratikkamuseon näyttelyssä tarkastellaan Helsingin raitiovaunujen vaiheita matkustajan näkökulmasta.

6 Ratikkamuseo
Töölönkatu 51 A, puh. 09 3103 6630
ma-su klo 11–17

Kuusi museota – aina vapaa pääsy!